ဖုး သံ နီနီ စီနီ မဲန် စီနီ နါ

ထုးထီဉ်မုါနံး, ၂၀၁၂ နံဉ်ထုးထီဉ်မုါနံး, ၂၀၁၂ နံဉ်

AWAKE

ခိဉ်ဃၢၤနေ့ဆာဉ်တဂ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သံ့လံဘ်တယဂ် တဂ်နှဲဉ်ကျဲဆူတဂ်အိဉ်ဆီးလာအယူဘ်ကာ Environmental Education Poster Series A Guide to Sustainable Living

Living fence

What is living fence?

A LivingXX Fence is a fence made of living trees and shrubs. It is made from thorny or non-thorny plants, and can also be called a green fence, or hedge. A living fence can be anything from a simple row of trees to intermingling layers of plant species for a more decorative effect.

Living fence in practice:

- Select the plants that will compose the fence. Tall, deciduous shade, fruit trees, and small flowering shrubs can all be used to form living barriers.
- Plant tall trees for the fence first. Gently insert bare root young trees into the prepared trench. Cover the roots with soil and add water, then top dress the plantings with organic mulch.
- Backfill the holes and then water the plants well after planting to settle the soil around the roots. Do not add any fertilizer at planting and continue to water the plants regularly for the first season to establish the plants.

Benefits:

- It provides actual and preventive protection against human or animal disturbance and excessive environmental influences such as strong winds and extreme sunlight.
- It can add to the family's food intake and nutrition as well as providing numerous invaluable herbal medications.
- It provides precious resources for various purposes, such as construction and heating, to local communities, and contributes to their overall livelihood.
- It serves as a habitat and source of food for small wildlife, supporting ecological biodiversity.
- Requires little management once established, and is cheaper and more permanent than other fencing
- It looks beautiful (more beautiful than a regular fence).

ဂၢၤလၢအမှု

ဂၢၤလၢအမှုစံးတန့်ဉိမ့်္ဂတၢမန္၊လ်ဉ်.

ကာတကလုာအံးမှါကရာဂ်လာတာသူဉ်ထီဉ်အီးခီဖြိုသ္ဝိနီးတာ်မုာ်တာ်ဘိလာအမူတဖဉ်နှဉ်လီး တာ်တဲ့အီးလာသဲ့ဉ်လာ အဆျဉ်အိဉ်သံ့အဆျဉ်တအိဉ်ဘဉ်စ့်၊ကီးသဲ့ဝဲနှဉ်လီး တဘျီတခ်ီဉ်တာ်ကိုးစွာ်ကီးအီးလာကာလါဟ့, မဲ့တမ့်၊ တာ် နဉ်လါဟုနှဉ်လီး ကာလာအမူအံးမှာ်ဝဲတာ်သူဉ်သဲ့ဉ်ထူဉ်အကလုာ်ကလုာ်လာအကျိုးနဉ်ဝဲနီးတာ်သူဉ်ကျိုဉ်ကျီယုာ် အီးနီးတာ်မှာ်တာ်ဘိတဖဉ်တကျိုးဘဉ်တကျိုးလာအကများပံ့မျာလာအင်္ဂါနှဉ်လီး

တာ်သူဉ်ဂၢၤလာအမှုအကျိုအကျဲ

- ဃုထာနှုံသံ့ဉ်ထူဉ်ဝဉ်ဘိလာအကဲထီဉ်ကရာ်ကသံ့, ကမ္မာ်သံ့ဉ်လာ အထီ, ကဲထီဉ်တာ်ကဇု, သံ့ဉ်လာအိဉ်ဇီး အသဉ်, ဇီးဖီအထူဉ်တဖဉ်ကဲထီဉ်ကရာ်သံ့နှဉ်လီး.
- ကတ်ာ်ကတီးဖီးချဉ်ကဖူဉ်ထီဉ်ဃာ်တဂ်လီဂ်လ၊နကသျဉ်လီးတဂ်အင်္ဂါဝံးသျဉ်လီးဆိသ့ဉ်လ၊အထီတဖဉ်, သျဉ် လီးအါထီဉ်ကဲ့၊သဲ့ဉ်ထုဉ်ဖိလ၊အင်္ဂါလီးလံတဖဉ်တကဲ့၊ တ်ဘ၊ကဲ့၊တဂ်မုဂ်တဂ်ဘိအင်္ဂါခ်ီဉ်ထံးဖီးဟီဉ်ခိဉ်, လူ နှစ်အထံ, ဝံးအလီဂ်ခံမ၊ဘာကဲ့၊သဲ့ဉ်ထူဉ်တဖဉ်အခ်ီဉ်ထံးလာသဲ့ဉ်လဉ်ဝဉ်လဉ်အယံ့အုဉ်ကျဉ်တဖဉ်တကဲ့၊
- တဘဉ်ဖနဉ်လီးဟိဉ်ချါလာတာ်မုာ်တာ်ဘို့အလိုးနီတမုံးဘဉ်, ထဲစဉ်ဆုံးလူနှာ့်အထံဘဉ်ဆာဘဉ်ကတီာ်ထီဘိလာ တာမှာ်တာဘို့တဖဉ်ကမဲထီဉ်ဖိဉ်ထီဉ်အင်္ဂါတက္နာ်

တာ်ဘူးဘဉ်ဖိုဉ်တဖဉ်း

- နိသဇာဝဲကလုံးအူတာ်ဆူဉ်နီးကဲထီဉ်တာ်ကနလာပျာကညီနီးဆဉ်ဖိကို၊ဖိနီးတာ်မှာ်တာ်ဘိ, ဟံဉ်လီတဖဉ်အင်္ဂါ.
- ကဲထီဉ်စ္၊်ကီးတာ်အီဉ်တာ်အီလာဟံဉ်ဖိဃီဖိအဂ်ီဂ်တကးဘဉ်ကသံဉ်သ့ဉ်ဂ်္ဂါဝဉ်စဲတဖဉ်စ္၊်ကီးအိုဉ်ဝဲဒဉ်နှဉ်လီး
- ကဲထီဉ်ဝဲတာ်ဘျုံးတာဖြိုဉ်တဘျုံးမံးဖောမှာ်, တာ်သူသဲ့ဉ်အစ္စလာတာဖြီအီဉ်တဲ့၊အီဉ်, အထူဉ်လာတာ်သူဉ်ထီဉ်ဘီ ထီဉ်ဖီးအဖီးအလဉ်တဖဉ်ဖ်အမှာ်တာ်အီဉ်တာ်အီန့ဉ်လီး
- ကဲထီဉ်တါ်အီဉ်တါ်အီလာထိဉ်ဖိလံဉ်ဖိ, တါဖိလံ၊ဖိဃါ်တဖဉ်အင်္ဂါဒီးမှါစ့ါကီးတါဘျူးတါဖိုဉ်လာတါမူတဝါတ ဖဉ်အတါလဲ၊တရုံးအသူအင်္ဂါနှဉ်လီ၊
- နကဘဉ်ထုးဂ်ာထုးဘါဖီးသူတာ်ဆာကတီာ်ထဲတဘျီဖဲလာနသူဉ်လီးအီးအဆာကတီာ, အမဲဉ်ညါအပ္ခါဆီးနှာ်ဖီး ကျာနှာ်ဖုံးဂာအဂာတဖဉ်နှဉ်လီး
- နက္ဂါအီးဖျါဃံလၤလါဟ့ဇီးမှာ်သူဉ်မှာ်သးနှဉ်လီး.

Home Gardening

What is home gardening?

Home gardening is an exciting and stress-busting activity. It brings a bounty of benefits like access to safe (chemical free), healthy and delicious food to the household for nutrition and food security, and also for additional income.

You can grow your own vegetables, fruit, herbs and flowers and don't have to spend money — it is cost saving. Your garden does not only add beauty to your surroundings but also helps in the reduction of carbon emissions.

Benefits:

- It can add to the family's food intake and nutrition as well as providing numerous invaluable herbal medications.
- It provides an opportunity to generate additional income for the household; in particular for women, children and the elderly.
- It strengthens relationships among households and community members, and provides a platform for individuals to unwind from day-to-day stress.
- It enhances the ecological biodiversity of the surroundings and serves as a source of food for livestock.
- It functions as an essential element in securing long-term fertile soil, and attracting beneficial insects and micro-organisms.

ဟံဉ်ဖိဃီဖိတာ်သူဉ်တာ်ဖူးကရာ်

ဟံဉ်ဖိဃီဖိတာ်သူဉ်တာ်ဖူးကရက်စုံးတာ်နှဉ်မှာ်တာ်မနာလဉ်.

ဟံဉ်ဖိဃီဖိတ်သူဉ်တာ်ဖူးကရာရန္ဉာမ္စာ်တာ်ဟူးတာ်ဂဲလာခါလာအလီးသူဉ်ပိုးသးဝးတကားဘဉ်, မာလီးစားကွံဘ်တာ်သူဉ်ဘဉ် တံာ်တာသားဘဉ်တံာ်တာ်, တာ်ကိုးတာ်ဂီးတဖဉ်ဇီးအိဉ်စဉ်လာနဟံဉ်ကပိာ်ကပာနှဉ်လီး တာ်မာအားဟဲစိတ်တာ်ဘျူးတာ် ဖိုဉ်အမြီးဖ်အမှာ်တာ်ဖိုးတာ်လဉ်လာနသူဉ်အီးနှဉ်ပူဖြုံးဖီးက်စီတဖဉ်, ကဆိုဖီးအရီးကဝံဉ်ဖိဉ်ဝဲအမဲာ်ညါကဲထီဉ်တာ် ဘျူးတာဖြိုင်လာဟံဉ်ဖိဃီဖိတဖဉ်အင်္ဂြီလာအကဖိုးနှုံဘဉ်တာ်အီဉ်လာအိဉ်ဖီးအထူးအစီ, အိဉ်ဖီးတာ်အီဉ်တာ်အီထီဘိဖီး ကမ္ခါစုံကြီးတာ်ဟဲနှာ်အဤတဘိန္နဉ်လီး

နသူဉ်နနီးကစ်ကြောက်ဘိန် တာသူတာသည်နေတည်တီးသည်မြိဖိဖိဖိတဖဉ်အယိနတဘဉ်ပူးအီဉ်ပူးအီတာသည် တဖဉ်အားနီးကမာရာလီးနုတာသူကျိုဉ်သူစုလာကျဲတဘိန္ဉ်လီးေတမ့ာ်ထဲလာနုကရာန္ဉ်ကမားယံမာလာနုဟံဉ်ကပိဉ်ကပာ ဘည်နေတာ့ ကမာရာစုရှိကီးနားန်သီးနုက<mark>အီဉ်ဘ</mark>ဉ်တာ်အီဉ်လာအတဟ်ယှာ်နီးကသံဉ်ကသီတဖဉ်နေ့ဉ်လီးေ

တာ်ဘူးတာ်ဖိုဉ်တဖဉ်

- ကဲထီဉ်ဟံဉ်ဖိဃီဖိတါအီဉ်အလီ၊ ဒီးတဘိုယီက ဒီးနှုံဘဉ်ကသံဉ်သူ ဉ်င်္ဂါဝဉ်စတဖဉ်နှဉ်လီး
- မှါဝဲတာ်ခွဲးတာ်ယာ်တခါလာဟံ ဉိဖိဃီဖိအတာ်ဟဲ နှာ်အင်္ဂါ.
- မ<mark>ာဆ</mark>ုဉ်ထီဉ်<mark>စ္စါကီးတါရ</mark>လိဉ်မှာ်လိဉ်မာသကိုးတါလာဟံဉ်ဒူဉ်ဃီထာငီးပျာဟံဉ်ကပိဉ်ကပတပဉ်ငီးမှါစ္စါကီးတါလီါ တခါလာပျာက<mark>ဟူးဂဲးငီးတမာလာ</mark>ဉ်အတါဆာကတိါတနံးဘဉ်တနံးလာတါအူကလံၤ, ငီးတါသးဘဉ်တံဉ်တာ်တဖဉ်နှဉ်
- မျို့နိုင်တီနိုလ်၊ ထီနိစ္စ်၊ ကီးပခိန်<mark>ပဃာ</mark>တာမူတဝ၊တဖန်ဒီးကဲထီနိတာ်အီနိတာ်အီလာတာမူတဝ၊တဖန်အင်္ဂိ၊ (န်အမှု၊ ထိန်ဖိလံနိဖို့ တာ်ဖိတာ်ဃာ်တဖန်)
- ကဲထီဉ်စ္ခါက်ဳိးတြမႈတခါလာအယူဉ်ကာလာဟီဉ်ခ်ိဉ်တဖဉ်အိဉ်ထီဉ်ဖဳိးအထူးအစီ, ဖီးထူးနှါဝဲတြဖိလုံးဖိဃ်း (စီးက ပုံး, ကနဲ) ဖီးအဂူးအဂူးတဖဉ်အသူးနှဉ်လီး

Composting

What is composting

Compost is a natural way of making the soil more fertile and to help it hold water and nutrients. Compost can be made of almost anything natural that can rot. Bacteria, worms, fungi and other small living things break down the dead organic matter in compost.

Compost is an excellent source of food for plants – it is usually made from dead leaves, weeds, animal waste, manure, ash, cut grass, food waste and any other organic matter that can be broken down.

Composting in practice:

- A good mix is about one third green plants or manure to two thirds dry brown leaf or straw.
- The pile should not be allowed to become too wet, too dry or too cold.
- It is best to make the pile in a place away from direct sunlight.
- Well-made compost pile can get very hot in the center of the pile this means it is quickly turning into soil. After a few weeks it starts to cool down.
- If the pile is turned over so that the materials on the outside are put in the middle of the pile, and what was in the middle of the pile is on the outside it will heat up again.
- It can be turned 3 or 4 times before it will no longer heat up.
- A few more weeks later the compost pile will be a much smaller pile of black, good smelling soil.
- If it becomes sticky and smells bad it means it is too wet and there is not enough dry brown leaf or straw in it.
- It is important not to put things in the pile that people have made, such as plastic, batteries, glass, rubber, pots and food tins. These things do not break down to become soil again and can cause dangerous cuts or other problems.

Benefit of Composting

- Composting is inexpensive old straw, any animal manure, every dead leaf, branch, insect or creature as well as food that have started to smell bad can be made into what is called a "compost pile".
- Compost makes very fertile black soil that nearly any useful plant can grow in well.
- Composting requires little effort.

နေ့ဆၢဉ်ဟီဉ်ချါ

နေ့ဆာဉ်ဟီဉ်ချါနှဉ်မှာ်တာ်မနာလဲဉ်

နေ့ဆာဉ်ဟီဉ်ချါနှဉ်မှန့်ဆာဉ်အကျဲလာတာကဲထီဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ဖိသိုးအစီကအိဉ်အါထီဉ်ဖိုးကဖိဉ်ကျာစားထံဖိုးတာဂ်ာတ်တ ဖဉ်နှဉ်လီး နေ့ဆာဉ်တာ်မုာ်တာ်ဘိက်းကလုာဖြဲးလာအဆုဉ်ကျဉ်သံ့ဖိုးတာ်အိဉ်အဆွံတဖဉ်နှဉ်တာ်ဖုံးအိဉ်ထီဉ်နေ့ဆာဉ်ဟီဉ် ချါသန္နဉ်လီး တာ်အယာ်, ထိုးကလာ်, တာ်အုဉ်သံကျဉ်သံကုာထီဉ်အယာ်တဖဉ်, ဖိုးတာ်ဖိလုံးဖိယာ်ဆံးဆံးဖိတဖဉ်နှဉ် မာလီးဘျဲးဝဲတာ်မှာတာဘိအယ္, အအုဉ်တဖဉ်ဆူဟီဉ်ချါနှဉ်လီး

နေ့ဆာဉ်ဟီဉ်ချါမှ1ဝဲတဂ်ဂ်တဂ်ဘါအဂ္ဂၤဇိဉ်မးတခါလာတာသူဉ်တာ်မုဂ်တာ်ဘိအင်္ဂိၢ, ဇီးအါတက္ဂ်တာ်ဇုးအိုဉ်ထီဉ်အီးခ်ီဖို သင်္ဂလဉ်ယ့ထီ, နိုဉ်တဖဉ်, ဆဉ်ဖိကိဂ်ဖိအအဲ့ဉ်အဆံဉ်, တာ်အုဉ်တာ်ကျဉ်, ဖဉ်ဆါ, တာ်အီဉ်တာ်အီအဆွံဇီးတာ်အဂုၤ အဂၤလာအအုဉ်သံသဲ့တဖဉ်နှဉ်လီး.

တၢ်မၤနေ့ဆၫဉ်ဟီဉ်ချါအကျဲ

- ကျဲအဂ္ဂၤကတာဂ်လ<mark>ာတာကမ</mark>ာဟီဉ်ချါအဂ်ိါန္ဉ်လာတာကြဲဉ်ကြီအပူး ကဘဉ်ဖာနုဉ်နိီဉ်ဖီးသ့ဉ်လဉ်လာအ<mark>လ</mark>ါသာပူတ ပူ မဲ့တမ်္၊ နီဉ်, သဲ့ဉ်လဉ်ဖီးလီါဘိလာအဃဲ့သာပူခံပူလာနကျဲဉ်ကြီတာခဲလာဉ်အဖီခိဉ်န့ဉ်လီး
- တာ်လီးလာနဟ်ပျဉ်ဃဉ်တာ်ကမၤဟီဉ်ချါန့ဉ်ကဘဉ်မ့ာ်တာ်လီးလာတဘဉ်ဘဉ်စီဉ်, ဃ့ထီ, မ့တမှာ်ချဉ်တလာဘ<mark>ဉ</mark>်.
- က<mark>ဘဉ်ပ</mark>်ာတာ်လီါလာအတဘဉ်ဖီးမှါဆဲးလီးလိုးလိုးအလီါ.
- ဟီ<mark>ဉ်ချါအပ</mark>ျဉ်လာတာ်မ၊အီးဂဲ့၊ဂဲ့၊နှဉ်အချဉ်သးကဘဉ်ကို်သွား, ဒ်သီးကလီးဘျဲးဒီးကဲထီဉ်ဟီဉ်ချါချှချ အင်္ဂါနှဉ် လီး. ဘဉ်ဆဉ်ဖဲစု၊နွံ့အလီ်ုခံနှဉ်ကစားထီဉ်ခုဉ်လီးကဲ့၊ပဲနှဉ်လီး.
- စု၊နွံဝံ၊အလိါခံနကဘဉ်မ၊ကျဲဉ်ကျီကဖီးတါအပူဉ်ဖ်သိုးတါလ၊အအိဉ်လ၊အဃၢၤတဖဉ်ကနှဉ်လီ၊အိဉ်လ၊အခၢဉ်သး ဖီးကကိါထိဉ်ကဖီးအသီတဘို
- တာ်ကဘဉ်မးကျဲဉ်ကျီအီး ၃ တုးလ၊ ၄ဘျီ တုးလ၊အတကိၢ်သွးလားဘဉ်နှဉ်လီး.
- ဆဲးဟ်ကဒီးစုးနွံတုးလ၊တ)်အပှုဉ်အံးဆံးလီးဒီးထီဉ်သူဒီးကကဲထိဉ်ဝဲဟီဉ်ချါလ၊အတနာအှဉ်လာဘဉ်န့ဉ်လီး
- တါအပူဉ်မှာ်ကာကိုဉ်လိဉ်အသးဒီးနှာမှာ်တမှာ်ဘဉ်နှဉ်မှာ်လာအဘဉ်စီဉ်အါတလာဒီးသ့ဉ်လဉ်ဃံ့တဖဉ်တလာတပြာ ဘဉ်အယိလီး
- တာ်အရုံ့ဒိဉ်အဂၤတခါနှဉ်တာ်တဘဉ်ဖာနှာ် ဖူးစတ္မႈ, ေးခဲ့, ပလီက္, ရီဘာဉ် ဇီးတာ်အီဉ်အစာတဖဉ်ဘဉ်. တာ်သည် တဖဉ်အားလီးဘွဲးတသုံ့ဘဉ်ဇီးကဲထီဉ်တာ်ကီတာ်ခဲ့အကလှာ်ကလှာ်သုံ့ဝဲနှဉ်လီး.

တာ်ဘူးတာ်ဖိုဉ်တဖဉ်

- နုဆာဉ်ဟီဉ်ချါန္ဉ်အပ္စာတ⁸ဉ်ဘဉ်, လီ၊ဘိ, ဆဉ်ဖိကီ၊ဖိအအ္ ဉ်, သ္ဉ်လဉ်ဃ့, သ္ဉ်န္ဃ့ တ၊ဖိလံးဖိဃၢ်ဖီးတါ အီဉ်တာ်အီနာဆံဉ်ဘီတဖဉ်အံးခဲလာဉ်နှဉ်နဟ်ဖိုဉ်နားကဲထီဉ်အီးလာ ဟီဉ်ချါအပူဉ်သုံဝဲ
- နူ့<mark>ဆာ</mark>ဉ်ဟီဉ်ချါဒုးအိဉ်ထီဉ်ဟ<mark>ီဉ်ခိဉ်</mark>အလွှဲ်သူလာအိဉ်ဇီးအစီအမဲဉ်ညါတာ်သူဉ်တာ်မုာ်တာ်ဘိုက်းကလုဉ်ဇဲးယဉ်ယဉ်သံ့ ဝဲဒဉ်နှဉ်လီး
- နူ့ဆာဉ်ဟိုဉ်ချါနှဉ်သူ¢ဉ်တၢ်ပီးတၢ်လီ, တၢ်လီးတာ်ကျဲ့ စီးဂ်ာဘါထဲတစ်းဖိလာတာ်ကမာအီးအဂ်ီးလီး.

Mulching

What is mulching?

Mulches are materials placed over the soil surface to maintain moisture and improve soil conditions. Mulching is one of the most beneficial things a home owner can do for the health of a tree. Mulch can reduce water loss from the soil, minimize weed competition, and improve soil structure. Mulch must be applied properly; if it is too deep or if the wrong material is used, it can actually cause significant harm to trees and other landscape plants.

Mulching in practice: spread wet bark, woodchips, sawdust, straw and leaves around or over the plants to enrich and insulate the soil.

Benefits:

- Helps maintain soil moisture. Evaporation is reduced, and the need for watering can be minimized.
- Helps control weeds.
- Mulch serves as nature's insulating blanket. Mulch keeps soils warmer in the winter and cooler in the summer. Maintains a more even soil temperature
- A layer of mulch can inhibit certain plant diseases.
- Protects the soil from erosion
- Reduces compaction from the impact of heavy rains
- Mulch can give planting beds a uniform, well-cared-for look.

နီဉ်ဘှဲဉ်ကျၢ်ဘၢ

နီဉ်ဘုံဉ်ကျက်ဘၢစီးတန့်ဉ်မှ်တြော်မနာလဉ်

နီဉ်ဘွဲဉ်မ့်၊တၢဖိတ်၊လုံးတ၊ပီးတ၊လီတဖဉ်လာတ၊ဟ်လီးကူးဘာဝဟီဉ်ခိုင်အမ်ာ်ဖုံးခိုင်လာကဏားယာဝထံသဝံထီဉ် ကွဲက်တဖဉ်ဒီးမာဂဲ့၊ထီဉ်ဟီဉ်ခိုင်အကံ၊အစီတဖဉ်နှဉ်လီး နီဉ်ဘွဲဉ်ကျာ်ဘာနှဉ်မ့်၊ဝဲတာမားတခါလာအဘဉ်ဘူးဘဉ်ဖိုဉ် ဒီဉ်ကတားလာမှာကိုးဂုံးေးပဲသဲ့လာသဲ့ဉ်ထူဉ်ဝဉ်ဘို့ တာဖြီးတာလဉ်တဖဉ်ကမဲထီဉ်ဂဲ့းဂဲ့းအင်္ဂါနှဉ်လီး နီဉ်ဘွဲဉ်မာစား ဝဲဒဉ်ဒ်သိုးဟီဉ်ခိဉ်သုတဃဲ့ထီတဂဲ့၊ မာရာလီးနီဉ်အတာ၊ဒိဉ်ထီဉ်ဒီးမာဂဲ့၊ထီဉ်ဝဲဟီဉ်ခိုင်နှဉ်လီး တာကြားမာနီဉ်ဘှဉ် ဘဉ်လီးဘဉ်စးမှာလာတာကားဘာတာမြာတာ၊ဘိုခိုင်ထီးမဲ့၊တီဉ်တလာမဲ့တမှာတာ၊သူတာဖြတာ၊လုံးမှာကမဉ်နှဉ်ကဲထီဉ်တာ၊ ဘဉ်ယိဉ်လာတာရာဥ်တာ၊ဘိုတဖဉ်အင်္ဂါသဲ့ဝဲနှဉ်လီး

တၢ်မၤဏီၤအကျဲး

- ဟ်လီးသံ့ဉ်ဘဲ့ဉ်, သံ့ဉ်ကမုံး, လွူးကမူဉ်, နိုဉ်ဃံ့ထီ, လီးဘိဇီးသံ့ဉ်လဉ်ဝဉ်လဉ်လာတာမုံးတာ်ဘိတဖဉ်အ<mark>ခီဉ်ထံး</mark> မဲ့တမုံးဝးတရုံးတာ်မုံးတာ်ဘိတဖဉ်လာကမၤဂဲ့းထီဉ်ဇီးဇီသဏဟိဉ်ခိဉ်မဲဉ်ဖုံးခိုဉ်.
- ဟ်လီးအီးတီဉ်နေထဲ ၂-၄ စုမုံးနိုင်.
- လူဘဉ်စီဉ်အီးဒီးထံအလိဉ်အသိုး

တာ်ဘျူးတာ်ဖိုဉ်တဖဉ်

- မှါတါမ၊စာလာတါကတီးဟီဉ်ခိဉ်အမဲဉ်ဖုံးခိဉ်စုဉ်စီဉ်, ထံသဝံထီဉ်ကွဲဉ်သ<mark>ှဉ်တဖဉ်စ</mark>ှာလီးဇီးတလိဉ်လူဘဉ်စီဉ်ထံ ခဲအံးခဲအံးဘဉ်.
- မးစားတာ်မှာ်တာ်ဘိုအတာ်ဖို့ ခိုထိခိုတဖခိုဖိုးသဇာတာ်မှာ်တာ်ဘိုအင်္ဂလာတာ်ကိုာ်ဆုံးဆါတဖခိုး
- တၢ်မးဘာတာ်မုာ်တာ်ဘိုအခ်ီဉ်ထံးဇီးသံ့ဉ်လဉ်ဝဉ်လဉ်အအုဉ်အကျဉ်တဖဉ်နှဉ်လီးက်ဇ်သိုးနေ့ဆာဉ်တာ်ဇီသဇာအ ယဉ်လုးတဘဲ့ဉ်နှဉ်လီး ကားယဉ်ဟီဉ်ခိဉ်အမဲဉ်ဖံးခိဉ်ကလာဖဲလာတာ်ခုဉ်အဆာကတီးဇီးဟီဉ်ခိဉ်အမဲဉ်ဖံးခိဉ်ခုဉ် ဝဲဖွဲ့လာတာ်ကိုရ်အဆာကတီးနှဉ်လီး ကားယဉ်ဝဲဟီဉ်ခိဉ်မဲဉ်ဖံးခိဉ်အတာ်ကိုးတာ်ခုဉ်နှဉ်လီး
- တါမၤဘာတါမှါတါဘိအခ်ီဉ်ထံးမ<mark>ာရာလီးစ့ါကီးတါမှ</mark>ါတါဘိအတါဆါတနီးနှဉ်လီး.
- ဒီသဏဟီဉ်ခိဉ်အမဲဂ်ဖံးခိဉ်အ်သိုးသုတလာ်တဂုံးနှဉ်လီး.
- ဒီသဏတာ်မှာ်တာ်ဘိတဖဉ်ဖွဲ့လာမှုခိုဉ်စူးဖူးဒိုဉ်အခါ.
- တာ်သူဉ်တာ်ဖူးတာ်မှာ်တာ်ဘိတဖဉ်အိုဉ်ဝလာအကျိုးအဂ္ဂါအဝီဒီးဖျဲဆံဖျဲလာ

Calendar a 2012

January 2012						Febru	012		a le	March 2012										
Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
1	12	3	4	5	6	7				1	2	3	4			1			2	3
8	9	10	11	12	13	14	5	6	7	8_	9	10	11	4	5	6	7	8	9	10
15	16	17	18	19	20	21	12	13	14	15	16	17	18	11	12	13	14	15	16	17
22	23	24	25	26	27	28	19	20	21	22	23	24	25	18	19	20	21	22	23	24
29	30	31				6	26	27	28	29				25	26	27	28	29	30	31

April 2012							May 2	June 2012												
Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
1	2	3	4	5	6	7			1	2	3	4	5						1	2
8	9	10	11	12	13	14	6	7	8	9	10	11	12	3	4	5	6	7	8	9
15	16	17	18	19	20	21	13	14	15	16	17	18	19	10	11	12	13	14	15	16
22	23	24	25	26	27	28	20	21	22	23	24	25	26	17	18	19	20	21	22	23
29	30						27	28	29	30	31			24	25	26	27	28	29	30

Watershed Management

What is watershed?

A watershed describes the area of land that contains a common set of streams/rivers that all drain into a single larger body of water, such as a larger river, lake or ocean.

Through our interconnected watersheds, pollution from the land can make its way into lakes and oceans. In this way, pollution can be distributed far away from its original source. That is why it is important to take care of and sustainably manage our small and large watersheds.

ALIAND EVEL IN

A healthy watershed:

- Protects water supplies
- Nurtures forests, plants and wildlife
- Keeps soil fertile
- Supports self-reliant communities

Some benefits of protecting a watershed are:

- More and cleaner water in wells and springs
- Better crop yields, even during dry times
- Healthier forests
- Healthier livestock
- Healthier communities

Large and sudden changes to a watershed such as clearing trees and brush, dumping waste, building roads, houses and dams can damage the watershed and its water resources. This can lead to health problems, hunger, migration and natural disasters (landslides, flooding, etc).

တၢ်ပၢဆှာကတဲ့ ၁ကတီးထံကွှဉ်ခံ

ထံကွာ်ခံစုံးတာ်နှဉ်မှာ်တာ်မနာလဲ၌.

ထံကွာ်ခံနှဉ်မှါတာလီးလာထံကိုဖိတဖဉ်ဟဲယွာလီးကတားဖီးဟ်ဖို့ဉ်ထီဉ်အသးဖီးယွာလီးဝဲတပူးယီဆူထံကိုလာအဖိဉ်ထီဉ် တစ်းအပူးဖ်ပစ်းတာ်အသီးထံကို, နိုဉ်ဖီးပီဉ်လဉ်တဖဉ်အပူးနှဉ်လီး

ခ်ီဖိုလျထံကွာ်ခံတာ်လီးတတီးဇီးတတီးဘူးစဲလိဉ်အသး, ဇီးတာ်တဝံတပျိဉ်တာ်ဘဉ်အာဘဉ်သီလာဟီဉ်ခိဉ်အဖီခိဉ်တဖဉ် ယွာလီးနုဉ်ဆူထံကိုထံကွာ်, နိုဉ်ဇီးပီဉ်လဲဉ်ပီဉ်တြီးတဖဉ်အပူးအဃိထံကိုတဖဉ်တကဆွဲကဆိုဇ်အကြားဝဲဘဉ်ဝဲလာအ ခီဉ်ထံးအသိးဘဉ်. လာတာ်နှဉ်အဃိပထံကွာ်ခံတဖဉ်အဇိဉ်မ့ာ်ဂူး, အဆံးမ့ာ်ဂူး, ပကြားကွာ်ထွဲဇီးကတာ်ကတီးအီးနှဉ်လီး.

ထံကၠ႒်ခံလၢအကၢအခ်ိး

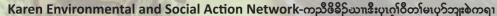
- နီသရာထံကျိတံကွှာ် (ကၢဂ်တလာ်ဘဉ်, ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်တဖဉ်ဘဉ်စီဉ်နီးတၢ်အိဉ်ဖျါလါဟ့)
- ကျွာ်တွဲ သံ့ဉ်ပျာ်, တာ်မှာ်တာ်ဘိုဒီးဆဉ်ဖိုကိုာ်ဖိတဖဉ်
- ဟီဉ်ခိုင်ကပ်ာတဖင်္ဂအိုင်္ဂနီးအထူးအစီ
- ဘဉ်ဘျုးပျာတဝ၊လ၊အနီါကစဂ်ကွဂ်ထွဲလီ၊အသး (ဒ်အမ္ဒါ, လှဂ်အီဉ်သးသမူလ၊တဂ်သူဉ်တဂ်ဖူး, တဂ်ဘုဉ်အီဉ်ဘုဉ်အီ)

တာ်ဘူးတာ်ဖိုဉ်တနီးလာတာ်ကွာ်ထွဲဇီသဇာထံကွာ်ခံး

- ဒိုးနှါဘဉ်ထံလာအကဆိုလာထံကမျာတဖဉ်ဒီးထံအယာ်တဖဉ်အပူး
- ဖဲလာတာကြိုခါအဆာကတိုါဇဉ်လည်နိုးနှုံဘဉ်ထံလာတာသူ၌တာ်ဖူးနီးတာမြာတာဘိတဖဉ်အဂြီ
- သံ့ ဉ်ပျ်လ၊ အအို ဉ်က၊ အို ဉ်ခိုး ဒီးယူဉ်က၊
- တာ်လုံးအီဉ်သးသမူလာအယူဉ်ကာ
- ပုၤတဝ၊လၢအကၢခိုးယူဉ်ကၢ

တာ်ဆီတလဲလာအအို ဉ်ထီဉ်လာထံကွာ်ခံအဟို ဉ်ကဝီးဇ်အမှာ်, တာ်ကျီလီးပြီသဲ့ ဉ်ဇီးတာ်မုာ်တာ်ဘို, တာ်တားလီးတာ်ကမုံးက မှီာ, တဲ့ထီဉ်ကျဲမုာ်ကျဲဘို, ဟံဉ်ဃီတဖဉ်ဇီးထံတမာ်တဖဉ်နှဉ်မေးဟားဂီးကွဲ့ ၁၀ထံကွာ်ခံနီးထံကျိအတာ်အို ဉ်ယာတဖဉ်နှဉ် လီး တာ်သဲ့ ဉ်တဖဉ်အာံးစုးအို ဉ်ထီဉ်ဝဲ တာ်အို ဉ်ဆူဉ်အို ဉ်ချွ အတာ်ဂ့ာ်ကီ, တာ်သဉ်ဝံးလီးဇို, တာ်သုံးလီးသုံးကျဲဇီးနဲ့ ဆာဉ်တာ် တတာဉ်တနာတဖဉ်(ကာာ်လာ), ထံဇိဉ်ယိဉ်ယွားဇီးတာ်အဂူးအဂုဏါမာ) နှဉ်လီး

Rainwater Harvesting

What is Rainwater Harvesting?

Rainwater harvesting is a way of saving the rainwater which would normally flow off a roof and rain where it falls.

Rainwater harvesting in practice:

- Collecting runoff from rooftops.
- Collecting runoff from local/small watersheds
- Collecting seasonal floodwaters from local streams
- Conserving/Collecting water through watershed management

Benefits:

- Clean water for cooking, bathing, washing and watering of plants and animals
- Reduces run-off and erosion
- Increases water security in times of drought or water scarcity
- Low cost and simple to build and operate

တၢ်ၒၢပၥ်ကီးနှုံမှုခိဉ်စူးထံ

တၢ်ဇာပဉ်ကီးနှစ်မှုခိဉ်စူးထံစုံးတာ်နှဉ်မှာ်တာ်မနှာလဲဉ်.

တါအဟ်ကီးနှါမျိခိဉ်စု၊်ထံနှဉ်မှ1ဝကျဲတဘိလ၊တြဟ်ကီးနှါမျိခိဉ်ထံလ၊အါတက္၊်အဟဲစု၊လီးလ၊ဟံဉ်ခိဉ်ဒုးအဖီ ခိဉ်ဒီးမှုခိဉ်စု၊ထံလ၊အဟဲစု၊ယွ၊လီးဝဲတဖဉ်နှဉ်လီး

တၢ်ဖာပဉ်ကီးနှုံမူခိဉ်စူးထံအကျဲး

- မၤန္နါတ႞ၛၯၑၣႝလၢကၛႜန္ဂါထံလၢဟံၣၶိၣဒူး
- ချဉ်နှါ်တါပူးလာက္ခဏယာ်ထံ
- ခူဉ်နှစ်ယာ်တာ်ပူးလာထံကိုကပၤဇီးစာဃာ်ထံဖဲတာ်စူးထံဖိဉ်အဆာကတီါ
- ကတ်ာကတီးနီးနာဃာ်ထံန်တါကတာာကတီးထံကွာခံအကျိုအကျဲ

တာ်ဘူးဘဉ်ဖိုဉ်တဖဉ်း

- ထံအကဆီလာတါဖီအီဉ်တဲ့၊ အီဉ်, လုံ၊ထံ, သ့ကဆီတာ၊ဖိခွးဖိ, လူတာ်မုာ်တာ်ဘိအထံဒီး ဒုးလုံ၊ဆဉ်ဖိက်ိုဖိ အထံအဂ်ီ၊
- မးစုးလီးမူခ်ိဉ်စူးထံယွာလီးဖီးဟီဉ်ခ်ိဉ်လဉ်, ကာါလဉ်
- ပဒီမြိန်ဟ်ထံဒီးမာစားပှာဖဲလာတာ်ယ့ထိဒီးထံတလာတလီဒီအဆာကတီဒ်
- တၢ်လာဘဍာ်လာဉ်စုးစုးဖွီးညီလၢပကတဲ့ထီဉ်ဖွီးသူအီး

Riverbank Erosion

What is riverbank erosion?

Erosion is the way soil and rock are worn away or carried away by water or wind. Erosion is a natural process but too much erosion can have negative impacts. River bank erosion occurs when the banks (or slopes) of rivers wash away into the river.

River bank erosion can be caused by flooding, bad/poor land use, bad farming practices, logging, clearing of river bank vegetation, and poorly managed sand and gravel extraction.

Riverbank Erosion control in practice:

Vegetation (native tree, willows, grass)

- Bundles of cuttings tied together
- Placed in shallow trenches parallel to the bank
- Partially buried and staked in place
- Creates log-like structure that will quickly root, grow and provide plant cover
- Holds soil in place to protect stream bank from erosion

Sacks

- Filled with soil or sand-cement mixture
- Primarily used for emergency work during floods
- Protects stream banks when proper riprap isn't available

Benefits of riverbank erosion control:

Vegetation

- Provides slope with protective vegetative covering
- Creates good plant coverage and soil stability
- Least expensive of riverbank protection measures
- Improves habitat

Sacks

- Allow placement on steep slopes
- Use locally available materials
- Creates smooth boundary and more aesthetic

ထံကျိနံးကၢ်လဉ်

ထံကျိနုံးကၢ်လဉ်မှ်တြ်မနုံးလဲဉ်

ကားလာနေ့ ခိမ့်စြဲတီခိုခိုခဲ့ခဲ့စ်ဖုံးခိုခဲ့လာအဘဉ်စိတ်ကွဲခဲ့ မဲ့တမ့်းတာအီခိုကွဲခ်ီအီးလာထံဒီးကလုံးနေ့ခ်လီး ကားလာနေ့ခိမ့် နေ့ဆာခ် <mark>အတားဟဲကဲထီခိုအသ</mark>ူးဘဉ်ဆဉ်ကားလာမဲ့ အါတလာနေ့ခ်ကကဲထီခိုခဲ့တာကိတာခဲ့ တားဘခ်ဖိဘဉ်ထံးအါမူးလီး ထံကျိနံး ကားလာဟဲကဲထီခိုအသူအခါဖဲ့ကား (ဟီခိုခိုခ်) လာထံကျိန်းတဖဉ်ထံအီခ်ကွားကွဲခ်အီးဆူထံကျိပူအဆာကတီးနေ့ခ်လီး

ထံကျိန်းကာါလာနဲ့ ဉိ<mark>ဟဲကဲထီဉ်အသးခီဖို ထံဖိဉ်</mark>ယိဉ်ယွာနဲ့ တာ်သူဟီဉ်ခိဉ်လာထံကျိန်းတဘဉ်လီဂ်ဘဉ်စးနဲ့ တာ်သူဉ်တာ်ဖျး လာအကျိုးအကျဲတဘဉ်နဲ့ တာ်ကျဉ်သည်ကျဉ်ဝဉ်နဲ့ တာ်ကျီလီးပျီကွံဉ်ထံကျိန်းနဲ့ ဒီးတာ်ကွားနှာ်မဲးတဖဉ်အပြဲတလာကွံဉ်အမသိနှဉ် လီးနဲ့

တါ်ဒီသဒၢထံကျိနံးကၢ်လဉ်

တာ်သူဉ်တာ်မှာ်တာ်ဘိ (သူ့ဉ်ကလှဉ်လာယုထံဉ်နှုံညီဖွဲတာ်လီးကဝီး, ဂ်ာထံမှာ်ကလှာ်, ဒီးနိုဉ်လာအင်္ဂါထီ)

- စာက⁸ဉ်ထီဉ်သည့်အခဲ့တဖဉ်တက⁸ဉ်ဖိတက⁸ဉ်ဖိ
- သူဉ်လီးအီးယိဉ်ယိဉ်တကိုးတိုးလာထံနံးထံး
- ဖျးနှုံအတီးပတိၢ်လ၊နကသူဉ်လီးအီးအဂ်ီးဒ်သိးကမဲထီဉ်ဇီးအင်္ဂါကလီးချွ ချွ လ၊ဇိဉ်ထီဉ်ဇီးမဲထီဉ်ပုံးထံကားနုံး
- ဒာနှာ် ဟီဉ်ခိဉ်မဲ့တမဲ့၊ မဲး လာတာ်ထာဉ်ပူး
- အါတက္နာ်တာ်သူအီးလာတာ်လို၌ နို့၌ စွဲ ထံနို့၌ အဆာကတီာ်
- ဒီသဏဝဲထံကိုနှံးဖဲလၢလၢၵ်တဖဉ်တအိဉ်အဆာကတို်

တာ်ဘူးတာ်ဖိုဉ်တဖဉ်

တာ်သူဉ်တာ်မှာ်တာ်ဘိ (သူ့ဉ်ကလှာ်လာယှထံဉ်နှာ့်ညီဖွဲ့တာ်လီးကဝီး, ဂ်ာထံမှာ်ကလှာ်, ဇီးနိုဉ်လာအင်္ဂါထီ)

- တာ်မှာ်တာတိတဖဉ်မထီဉ်ဝဲဖွဲ့လာတာ်လီးလီးဘံ့အလီး
- နေမဲထီဉ်ဇီးမလူတာ်မှာတာ်ဘို့အမည် ဟီဉ်ခိုင်အမည်ဖုံးခိုင်ကျာလ
- မှါတါဒီသဒါထံကာါနုံးအကျွဲလာတာလာဘာ့ ညလာဝ်စုးလာဝ်စုးကတာါ
- မးဂဲ့းထိုနှစ်္ခ်ကီးဆန်ဖို့ကိုးဖို့ တာဖိတာ်ယာအလီးအကွဲ

မ်း/ဟီဉ်ခိဉ်အထာဉ်

- မၤပုဲးတာ်လီ<mark>ာလာလီ</mark>းဘဲဒို့ ခ်တဖဉ်
- သူလီ႞ကဝီးတၢ်ဖိတၢ်လံးလာတၢ်ဃှဘဉ်ညီ
- မၤပြဲးတာ်အ နဉ်တဖဉ် ဃူ ဃူ ပား ပား ဒီးထို ခ်ကွ ်းမျိသ့

Slope Erosion

What is slope erosion?

When a raindrop falls it is usually absorbed into the pore spaces of the soil. However, when these pore spaces become saturated (full) the raindrops will either stand on the surface as a puddle or flow downhill. As the water flows downhill it will carry with it soil particles and other material. This is the start of erosion. The heavier the rainfall, the more water will run off and the more force it will have to move material. The steeper the slope, the faster the runoff flow and the more force it will have to move material. The less vegetative (plant) cover and leaf material on the ground, the more open the soil will be to the flowing runoff water.

Slope erosion control in practice:

- Plant vegetation with very dense root networks, such as bamboo, various types of grasses have very dense root networks or willows, on the slope.
- Plant vegetation with strong deep roots on the slope.
- Refrain from cutting or burning slope-stabilizing plants.
- Ensure slope-stabilizing plants are not covered by other plants.
- Maintain irrigation canals.

Benefits of slope erosion control

- Protect the wild plants that grow on the slope from being destroyed.
- To have plants cover the ground and hold the soil in place with their roots is the cheapest and best way to stop erosion and landslides.
- Strong roots networks plants are good at keeping the soil from falling, sliding or being washed away by water.
- Foster the growth of vegetation, reduce evaporation, insulate the soil, and suppress weed growth.
- Provide a suitable microclimate for seed germination.
- May increase infiltration.

တာ်ဘံလိုးကာၢ်လဉ်

တာ်ဘီလိုးကာဂ်လဉ်မှာ်တာမနူးလဲဉ်

ဖဲလာမူခိဉ်စူးလီးအဆာကတိါန္ဉညီနု၊်ယွာနုဂ်လီးဝဲဆူဟီဉ်ခိဉ်အလီးဆာဉ်အပူးတဖဉ်နှဉ်လီး ဖဲလာတာ်ပူးတဖဉ်အံး ပြားမီးမူခိဉ်စူးထံအဆာကတိါန့ဉ်ကကဲထီဉ်းံးတာ်လီးကလိဉ်အလီါလာအပြားသံမေ့တမှာ်ကဆဲးယွာလီးဆူကစာါကပာ လီးနှဉ်လီး ဖဲထံယွာလီးဝဲလာကစာါကပာလီးအဆာကတိါန့ဉ်ကအီဉ်စိဉ်ကွံဉ်ဝဲဟီဉ်ခိဉ်တဖဉ်းီးတာ်အဂူးအဂြေအမှာ် လာဖြဲလုံဖိုးတာမြာတာဘိတဖဉ်လီး အဝဲအုံးမှာ်ကာါလဉ်စာဆီဉ်အသားနှဉ်လီး မုခိဉ်စူးစုံးဖို့ခန့်ဥထံတဖဉ်ကယွာလီး စုံးဆျဉ်းကစဉ်ကွံဉ်တာစားအေါလီး တာ်လီးဘုံးစုံခြင်းထိုးသည့်သည်လည်းခဲ့ချွန်းကစဉ်ကွဉ်တာစားချွစ်ကြီးလီး တာ်မြာတာ ဘို့ သုဉ်ထုဉ်ဝဉ်ဘိုခဲထီဉ်မှာ်စုးဖြီးလာဖြဲလုံဖို့ နှိဉ်ဖိမ်းဖိုင်းသုဉ်လဉ်ဝဉ်လဉ်လာဟာဘိဉ်ခိဉ်အခဲင်ဖုံးခိဉ်မှာ်စုနှဉ်, ဟီဉ် ခိဉ်အခဲင်စုံးခိုခဲ့တဖဉ်ကယွာလီးကွဲခ်င်းထံစုံးဆုံနှဉ်လီး

တာ်နီသဇၢတာ်ဘံပၤလိၤ

- သူဉ်တါမုါတါဘိလာအင်္ဂါတီဉ်ဇီးထီဘူးစဲလိဉ်အသး အမ့ါ ဝဉ်, နီဉ်အလှာ်ဇီးင်္ဂါထံမှါတဖဉ်လာတါဘံပၤလိၤ
- သူဉ်တာ်မှါတာ်ဘိလာအင်္ဂါထီဒီးကျာတဖဉ်လာတာ်ဘံပာလိုး
- တဘဉ်နွဲဉ်အူဒီးကျီကွံဉ်တာ်မှါတာ်ဘိလာအသးသမှုကာတဖဉ်ဘဉ်
- သူဉ်အီးလာအဂ္ဂါအဂ္ဂါဒ်သိုးတါမှါတါဘိလာအသူးသမှုကာတဖဉ်နှဉ်တါမှါတါဘိအဂၤသုတဒိဉ်ဘာအီးတဂ္ဂၤ
- ကွာ်ထွဲကတာကတီးစ့ာ်ကီးထံယွာအကိုးလာတာ်ဘံပာလိုး

တာ်ဘူးတာ်ဖိုဉ်တဖဉ်

- နီသဏတာ်မှာ်တာ်ဘို့အမုံးလာအမွဲထီဉ်လာတာ်ဘံ့ပာလိုးတဖဉ်န်သိုးသုတယ္လာဟားဂိုးကွဲဝ
- တၢ်သူဉ်လီးတာ်မုာ်တာ်ဘိလာအိဉ်ဇီးအင်္ဂလာအကျာတဖန်သိုးကဖိဉ်ကျာဟီဉ်ခိဉ်ညဉ်လာတာ်ဘံပာလိုးနှဉ်မှာ်ကျဲ လာအပူးဘဉ်ကတာ်ဖြီးအဂူးကတာ်လာကပတာ်ကွဲဉ်တီဉ်ခိဉ်လာတဖဉ်နှဉ်လီး
- တာ်မုာ်တာ်ဘိလာအင်္ဂာကျာဇီးဘူးစဲလိဉ်အသးတဖဉ်နှဉ်ဖီဉ်ကျာယဉ်ဇီးဇီသဇာဟီဉ်ခိဉ်မဲဉ်ဖံးခိဉ်ဖ်သီးသုတလီးတ သြူး, လီးယွာကွံဉ်ဖဲထံယွာလီးအခါ.
- တာ်သူဉ်ကွာ်ဖို့ဉ်ထီဉ်တာ်မှာ်တာ်ဘိန္နာ်မာစှာလီးဝဲထံသဝံထီဉ်ကွံာ်, ဖီသဏဟီဉ်ခိဉ်မဲာ်ဖံးခိဉ်ဖီး ဖီဉ်ကျားယဉ်နှီဉ်အ တာ်ဖို့ဉ်ထီဉ်နှဉ်လီး
- ကဲထီဉ်တၢ်အိဉ်သးအဂ္ဂၤလာတၢ်ချံတၢ်သဉ်တဖဉ်ကမဲထီဉ်ဖးထီဉ်.
- တာ်လီာလားထလီးဖိုလီးတသြူးတဖဉ်ဂူးထီဉ်

